

Forord

Med denne årsrapport ser vi tilbage på det nok mest usædvanlige år i det dansk-tyske samarbejde siden grundlæggelsen af Region Sønderjylland-Schleswig. De mange aktiviteter med henblik på fejringen af grænsetrækningen gennem folkeafstemningen for 100 år siden, gav os en forventning om et år med fest og glæde – den allerede i februar begyndende pandemi lod dog ophæve alle planer. Strenge rejserestriktioner, kontaktforbud og dokumentationspligt satte en stopper for det normale liv i grænselandet for store dele af befolkningen. Netop her var og er det Region Sønderjylland-Schleswigs opgave, at sørge for at grænsen kan mærkes så lidt som muligt ved hjælp af informationsdeling og bistand på alle niveauer.

Sekretariatet blev lukket i 47 dage i forbindelse med infektionsbeskyttelsesforanstaltningerne, næsten alle arrangementer blev aflyst eller afholdt virtuelt siden marts 2020. Antallet af forespørgslerne i Infocenteret fik nye emneområder og lå på det foregående års niveau – dette er bemærkelsesværdigt, når man tager rammebetingelserne for arbejdet i betragtning. Politisk blev der taget en række initiativer, for at gøre beslutningstagerne på regeringsniveau opmærksomme på de særlige behov i grænseregionen – med succes, som sammenligningen med andre regioner viser. Alle der har medvirket til dette, fortjener en stor tak. Ligeledes takker jeg medarbejderne i Regionskontoret & Infocenteret, kulturaftalen og projektet KursKultur 2.0, som har gjort meget muligt under de svære betingelser, altid var tilgængelige og konstant måtte og formåede at tilpasse sig nye situationer. Lad os gå optimistisk ind i det nye år 2021. Udsigten til en omfattende vaccination frem til efteråret, gode erfaringer med virtuelle møder og mange gode ideer i forhold til fremadrettede aktiviteter giver tilstrækkelige grunde hertil. Allerede den 1. januar 2021 startede den nye 4-årige kulturaftale – så at sige et startskud i en bedre tid.

Alt held og lykke.

Preben Jensen
Formand

1. Arbejdsmarked og mobilitetsbarrierer

Informationsformidling og nedbrydning af barrierer

Infocentret er det eneste uafhængige vejledningstilbud inden for informationsformidling og nedbrydning af barrierer i Region Sønderjylland-Schleswig og langt uden for regionens grænser.

Pendlere, virksomheder, institutioner og myndigheder søger råd og hjælp hos Infocentret om meget forskellige problemstillinger. Takket være mange års erfaring råder Infocentrets eksperter over omfattende ekspertviden og en bred vifte af kompetencer, som kommer de råde søgende til gavn.

Deltagelsen i samarbejdet 'Grenznetz' og arbejdet med identificering og analyse af mobilitetsbarrierer er blevet styrket. For anden gang er de største mobilitetsbarrierer for grænsependlere blevet undersøgt og behandlet i arbejdsmarkedsudvalget og forelagt regionens bestyrelse i form af en oversigt. I tillæg hertil har bestyrelsen fået forelagt en dokumentation af pandemiens følger for befolkningen i grænselandet i perioden marts til oktober 2020. Denne rapportering vil blive videreført.

På trods af en 47 dage lang lukning af sekretariatet og en noget nær komplet indstilling af den personlige vejledning lokalt og i forbindelse med træffetiderne hos partnerne er der gennemført vejledning i 3.624 tilfælde. Niveauet fra i fjor, hvor der var en markant stigning i efterspørgslen, er således nået.

Grænsependler- og mobilitetsinformationsformidling

Informationsformidling til grænsependlere, virksomheder, myndigheder og institutioner omkring spørgsmål inden for hele det grænseoverskridende emneområde udgjorde også Infocentrets centrale opgave i 2020. 3.624 henvendelser fra borgere, virksomheder, myndigheder og institutioner er bearbejdet, besvaret og har været genstand for supplerende sagsbehandling. Ved behov er kompetente netværkspartnerne blevet inddraget. På grund af pandemien blev der kun gennemført ni vejledninger i Schleswig, Flensburg, Leck, Aabenraa og Tønder.

Ud over Infocentrets informationsformidling er Skattestyrelsens rådgivningsservice også blevet videreført. Spørgsmålene blev besvaret i tæt samarbejde mellem Skattestyrelsen og vejlederne, for det meste telefonisk. Der blev gennemført 88 personlige vejledninger og 216 per telefon. Ved 14 vejledninger var en yderligere vejledning gennem Infocentret nødvendigt.

Vejledning fordelt på emner for 2020:

Alment: Spørgsmål, som kan besvares uden at man ser på den enkelte person og dennes individuelle situation.

Individuelt: Spørgsmål, som kun kan besvares ved at se på den individuelle personlige situation.

<p>Arbejdsmarked Tyskland alment Almene spørgsmål vedrørende arbejde i Tyskland uden individuel karakter. Den enkeltes personlige forhold skal der ikke tages højde for.</p>	4
<p>Arbejdsmarked Danmark alment Almene spørgsmål vedrørende arbejde i Danmark uden individuel karakter. Den enkeltes personlige forhold skal der ikke tages højde for.</p>	12
<p>Arbejdsmarked Tyskland individuelt Spørgsmål vedr. arbejde i Tyskland, typisk dansk grænsependler. Det drejer sig om en konkret situation og spørgsmål til den individuelle situation.</p>	50
<p>Arbejdsmarked Danmark individuelt Spørgsmål vedr. arbejde i Danmark, typisk tysk grænsependler. Det drejer sig om en konkret situation og spørgsmål til den individuelle situation.</p>	305
<p>Skat alment i Danmark eller Tyskland Spørgsmål vedrørende skat uden individuel karakter. Typisk: Mulig pendler uden et konkret arbejdstilbud. Typiske spørgsmål: Hvad er sidste frist for aflevering af selvangivelse? Hvor høj er den gennemsnitlige skat?</p>	35
<p>Skat individuelt i Danmark eller Tyskland Spørgsmål vedrørende skat i nabolandet med individuel karakter. Typisk: Aktiv grænsependler, grænsependler på pension, mulig pendler med konkret arbejdstilbud, andre forhenværende grænsependlere. Typiske spørgsmål: Hvad kan jeg trække fra i skat? Kan jeg bruge grænsegængerreglen? Er det muligt at være ubegrænset skattepligtig? Hvorfor har jeg modtaget 6 årsopgørelser? osv.</p>	534
<p>Sygesikring alment i Danmark eller Tyskland Almene spørgsmål vedrørende sygesikring uden individuel karakter. Typisk: Hvor er jeg sygesikret som grænsependler? Hvor høj er sygedagpengesatsen generelt?</p>	21
<p>Sygesikring individuelt i Danmark eller Tyskland Kræver en betragtning af den enkeltes sag. Er beskæftigelsesperioden opfyldt? Hvor længe har man været syg? Hvor høj er sygedagpengesatsen?</p>	349
<p>Pension alment i Danmark eller Tyskland Almene spørgsmål vedrørende folkepension, tjenestemandpension, egne pensionsordninger (fx Riester), førtidspension/Erwerbsminderungsrente, folkepension/Rente, efterløn/Vorruhestand og lign.</p>	12
<p>Pension individuelt i Danmark eller Tyskland Som ved pension almen men med personlig karakter.</p>	410
<p>Øvrig social sikring i Tyskland alment Almene spørgsmål vedrørende arbejdsløshedsforsikring, plejeforsikring, arbejdsulykkesforsikring, familieydelse og efterløn.</p>	6
<p>Øvrig social sikring i Danmark alment Almene spørgsmål vedrørende arbejdsløshedsforsikring, arbejdsulykkesforsikring, familieydelse og dansk efterløn.</p>	20
<p>Øvrig social sikring i Tyskland individuelt Som ved alment men med personlig karakter.</p>	108
<p>Øvrig social sikring i Danmark individuelt Som ved almen men med personlig karakter.</p>	327

Erhvervskontakter i Tyskland Alle spørgsmål fra virksomheder som ikke vedrører social sikring (883/2004) eller skat.	0
Erhvervskontakter i Danmark Alle spørgsmål fra virksomheder som ikke vedrører social sikring (883/2004) eller skat.	6
Øvrige spørgsmål alment eller individuelt Spørgsmål vedrørende andre ting end nævnt før som for eksempel giftermål, skilsmisse, statsborgerskab.	1425
Resultater	
Svar - med det samme uden yderligere sagsbehandling.	3.129
Henvisning - Spørgsmålet skal besvares af den kompetente myndighed, da det hyppigt kræver en individuel afgørelse (der henvises direkte til den ansvarlige institution).	441
Undersøgelse og svar - Den individuelle sag skal undersøges i samarbejde med andre, eller spørgsmålet er så komplekst, at det skal undersøges nærmere. Kan principielt ikke besvares med det samme.	54

Information vedr. rådsøgende:	D	DK	Andre
Lønmodtagernes arbejdssted	1132	1534	14
De rådsøgendes nationalitet	2638	670	69
Firmasæde	96	151	0

Aktiviteter 2020

Der blev gennemført mange aktiviteter, som har været med til at åbne det grænseoverskridende arbejdsmarked yderligere og præsentere Region Sønderjylland-Schleswig. Som nyt formidlingstilbud blev der lavet forklaringsfilm til hjemmesiden www.pendlerinfo.org. Hyppige problemstillinger bliver forklaret i filmene. Brugerne tager godt imod filmene, de blev set 602 gange i 2020.

Infocentrets vejledere deltog i alt i otte tjenestemøder med samarbejdspartnere og andre aktører.

Der blev afholdt fem arrangementer (seminarer, konferencer og foredrag) med 184 deltagere. Pr-arbejdet førte til en række presseartikler.

Følgende af Infocentrets aktiviteter skal fremhæves:

- Vejledningssamtaler og foredrag i virksomheder
- Deltagelse i møderne i grænsegængerforeningen 'Grenzgänger'
- Kontaktpleje i Femern Bælt-regionen

Arbejdsmarkedsprojekter

Pendlerindsats Femern Bælt

Det toårige projekt omfatter foruden forberedelse af konceptet for grænsependlerrådgivningen i og for Femern Bælt-regionen også udvikling af et vejledningstilbud fra Regionskontor & Infocenters side. I den forbindelse skal der skabes telefoniske vejledningsmuligheder og gøres opmærksom herpå, og der skal indsamles og udbredes målrettet information til den berørte målgruppe gennem informationstiltag. Endvidere er der som led i planlægningen lagt op til lokale træffedage. På grund af de massive rejserestriktioner og de ufordelagtige rammebetingelser generelt har det dog kun været muligt at udmønte dele af aktivitetsplanen. I den forbindelse foretages der regelmæssig koordinering med de ansvarlige i Region Sjælland.

ESF (Den Europæiske Socialfond) Projektet 'Job over grænsen', som støttes af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, blev videreført i 2020 af jobcentrene hos de danske partnere og Regionskontor & Infocenter og kunne ved årets udgang se tilbage på 95 arbejdsmarkedsintegrationer. Formidlingstallenes størrelse og den serviceydelse, som fortsat tilbydes både danske og tyske arbejdstagere og arbejdsgivere, har etableret sig i regionen. De danske kommuner har finansieret projektet siden 2020. På politisk plan arbejdes der på at få udgifterne dækket fra statslig side.

RE BAL (Region i balance)

Da projektet BOOST er afsluttet, og projektet RE BAL (Region i balance) er startet, fortsættes netværkspartnerskabet. Særligt i forbindelse med aktiviteter i og for Femern Bælt-regionen kan der plejes værdifulde kontakter, og den faglige sparring styrkes.

STARFORCE

Som netværkspartner for dette Interreg-projekt står Regionskontoret til rådighed for projektpartnerne med tilbud om vejledning.

Fit4Jobs@WaddenSea

Som netværkspartner for det nye Interreg-projekt deltager Regionskontor & Infocenter i arrangementer og formidler ekspertviden til projekttaktørerne.

Arbejdsgrupper, netværksgrupper og medlemskaber

Arbejdsgruppen Sygedagpenge

Arbejdsgruppen Sygedagpenge består af repræsentanter for de danske kommuner/jobcentre. Arbejdsgruppen sørger for, at alle er opdateret omkring de seneste informationer på sygedagpengeområdet. Et af målene er at gøre informationerne mere gennemsigtige for grænsependlere. Infocentret i Region Sønderjylland-Schleswig er tovholder i arbejdsgruppen.

På grund af COVID-19 afholdt Arbejdsgruppen Sygedagpenge DK et digitalt møde den 15.5.2020 og beskæftigede sig med sager og aktuelle emner.

Møderne den 6.3.2020 og den 30.10.2020 blev aflyst.

Arbejdsgruppen A-kasser

Netværket fungerer som forum for erfaringsudveksling og afklaring af spørgsmål, der melder sig i forbindelse med arbejdet med grænsependlere. Deltagerne er fagfolk fra de danske a-kasser, brancheforeningen og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, som har med grænsependlere og det grænseoverskridende arbejdsmarked at gøre i det daglige arbejde. Arbejdsgruppen afholdt digitalt møde den 12.6.2020 og beskæftigede sig med relevante aktuelle emner.

Verein Grenzgänger

Medarbejdere fra Infocentret deltager i grænsegængerforeningen 'Grenzgänger's månedlige møder i Schafflund. Det årelange samarbejde giver arbejdstagerne mulighed for efter fyraften at få svar på de spørgsmål, der måtte melde sig. På grund af pandemien blev der kun afholdt tre møder i Schafflund og tre virtuelle møder.

Jobcenterchefernes årsmøde

Siden 2018 har Regionskontor & Infocenter stået for planlægningen af jobcenterchefernes årlige møde. I dette forum bliver der udvekslet informationer og erfaringer, og fælles aktiviteter bliver koordineret. På grund af de mange udfordringer, nye regler og generelle restriktioner bliver jobcenterchefernes årlige møde udskudt til 2021.

Grenznetz

Samarbejdet 'Grenznetz' afholdt tre virtuelle møder i 2020. Foruden de sædvanlige opgaver lå fokus på mobilitetsbarriererne som følge af COVID-19 og udveksling om partnernes aktuelle måder at arbejde på samt deres løsningsstrategier.

2. Kultur, sprog, ungdom, sport

Kulturfdelingens arbejde omfattede i 2020 gennemførelse af aktiviteterne i projektet KursKultur 2.0 og Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2017-2020, forberedelse af Kulturaftale 2021-2024 samt det grundlæggende kulturarbejde i Region Sønderjylland-Schleswig.

Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig

Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig, 2017-2020, omfatter indsatsområderne 'Talentudvikling' og 'Kultur grænseløs'. Under disse to indsatsområder er der afsat midler til talentudvikling på det musikalske område, fyrtårnsprojekter hos de enkelte partnere og kulturaftalens to hovedprojekter Ung2020 og sang uden grænser

folkBALTICA Ensemble

Desværre måtte alle planlagte koncerter aflyses i 2020, men der blev gennemført to intensive prøvedage i august og oktober med ensembles ca. 50 medlemmer. Ensemblet har gennem de senere år fået flere medlemmer end forventet, men står nu over for et generationsskifte blandt de unge musikere. Flere af de talentfulde unge har benyttet ensemblet som springbræt før videreuddannelse på det musiske område eller som første skridt på vej mod en professionel karriere som musikere.

Dansk-Tysk Musikskoledag

Grundet pandemien måtte den planlagte musikskoledag i Schleswig udskydes til 2021. Der blev dog gennemført prøveaktiviteter.

Ungeprojekt om 2020

Ung2020 er Kulturaftale Sønderjylland-Schleswigs bidrag til markeringen af 100-året for grænsedragningen i 2020.

Den samlede budgetramme er 1,8 Mio. DKK / 241.600 EUR.

Ung 2020 projektet består af forskellige delprojekter, der alle skal bidrage til at skabe en interesse for de historiske begivenheder i 1920 men særligt også for grænselandets nutid og fremtid.

Delprojekt Dans

Sidste del af dansetriologien danseoperaen "En Verden" af dramaturg Ivana Stjepanovic med original musik af Richard Wester var planlagt til opførelse i forbindelse med delprojektet Ung2020Festival som optakt til Tønderfestivalen 2020 og med aktiv deltagelse af unge talentdansere fra hele regionen. Som følge af coronasituationen og aflysningen af Tønderfestivalen var dette dog ikke muligt.

Under overskriften "DisTanz" (dansk med distance) fik koreograf Stela Korljan forvandlet den planlagte opsætning af "En Verden" til en kombineret performativ og interaktiv skoleworkshop.

I efteråret 2020 blev der afholdt 8 skoleworkshops med deltagelse af i alt ca. 220 skoleelever. Eleverne fik præsenteret et uddrag af forestillingen "En Verden" og blev inviteret til at danse med til udvalgte udsnit af koreografien under instruktion af de professionelle dansere Alexander Abdukarimov og Marina Kanno fra Berliner Staatsballet og øvrige talentfulde unge dansere fra regionen.

Som forberedelse til danseworkshoppen arbejdede alle elever med et didaktisk materiale om stykkets afsæt i nordens mytologi. Undervisningsmaterialet lagde op

til refleksion over spørgsmål om grænser og grænsedragning både aktuelt og historisk.

Delprojekt Ung2020Film

Grundet coronasituationen var det nødvendigt at nytænke hele UNG2020Film-konceptet. Elever fra de deltagende skoler skulle have mødtes til filmworkshops med overnatning på Knivsberg. I stedet for fælles dansk-tyske filmworkshops blev der gennemført filmworkshops ude på de enkelte skoler, og der blev udviklet en digital læringsplatform med virtuelle møderum, hvor eleverne kunne give hinanden feedback. Til læringsplatformen havde projektets professionelle filmfolk produceret en række fagligt gennemarbejdede instruktionsvideoer til filmproduktion fra A-Z – fra manuskriptskrivning over optageteknik og instruktion til klipping og filmredigering.

Den 27. november 2020 blev der afholdt en virtuel filmfestival for alle deltagende klasser med uddeling af filmpriser.

Filmfestival 2020: Priser

Bedste Manuskript: Privatskolen Als, "Anderledes"

Bedste Skuespil: Privatskolen Als, "Anderledes"

Bedste Teknik: Bernstorff Gymnasium, "Grenzen"

Bedste Plakat: Deutsche Schule Tingleff, "Æ skaf"

Publikumspris: Tønder Distriktskole, "Hjælp"

Bedste Film: Privatskolen Als, "Anderledes"

Delprojekt Ung2020Kunst

Delprojektet UNG2020Kunst har haft til formål at skabe et ungekunstlaboratorium, hvor unge gennem forskellige kunstneriske udtryksformer har kunnet reflektere over emner som demokrati, grænser og mangfoldighed i forbindelse med markeringen af 100 året for grænsedragningen 1920. Det er de to erfarne kunstnere Rick Towle og Dany Heck, der har stået for gennemførelse af delprojektets forskellige elementer og har tilrettelagt projektet på en måde, så de unge har været aktive medskabere i hele processen.

Projektet har været bygget op om skoleworkshops og workshops for børn og unge på frivillig basis efterfulgt af møder på tværs af grænsen. Desværre kunne møderne kun gennemføres i første kvartal 2020, men skoleworkshopsene kunne heldigvis finde sted frem til medio december 2020, dog med en overvægt af workshops på den danske side grundet strengere restriktioner i skolerne syd for grænsen.

En del af de producerede kunstværk indgår i udstillingen "Perspektivwechsel" på Museumsberg.

Delprojekt Ung2020Festival

Pandemien betød desværre, at Ung2020festival, der skulle have været rammen om en festlig afslutning på kulturaftalens ungeprojekt desværre måtte aflyses.

Ung2020Festival skulle have været gennemført i samarbejde med Tønder Festival og Skandaløs festival.

Sang uden grænser

Projektet skal styrke sangglæden og sprog-og kulturforståelsen hos børn mellem 5 og 8 år i Region Sønderjylland-Schleswig.

I 2020 var der planlagt to normale forløb med forventet deltagelse af 40 institutioner og besøg af sangpædagoger ude i de deltagende skoler og børnehaver.

Forårsforløbet kunne til dels gennemføres med de planlagte kurser for lærere og pædagoger og besøg af sangpædagoger ude i en del af institutioner, men det store planlagte afslutningsarrangement og besøgene mellem de enkelte partnerinstitutioner måtte opgives. Til gengæld blev en miniudgave af afslutningsarrangementet livestreamet, så der alligevel kunne synges sammen virtuelt. Efterårsforløbet blev fortrinsvis gennemført virtuelt med enkelte fysiske besøg af sangpædagogerne ude i de institutioner, hvor det var muligt. Heldigvis var der god opbakning til det livestreamede afslutningsarrangement fra Bregnbjergskolen i Vojens.

Erfaringerne med virtuelle møder og livestreaming har været gode og har betydet, at projektets styregruppe har taget initiativ til også at få filmet hele kompetenceforløbet til pædagoger og lærere, så det kan bruges fremadrettet efter projektets udløb. Der har været stor efterspørgsel efter de materialer, der er udviklet i forbindelse med sangprojektet.

Samlet set har 1.700 børn været del af projektet.

Sangaftener

Som del af sangprojektet gennemføres der sangcaféer målrettet et voksent publikum, der har lyst til at synge danske og tyske sange sammen og høre mere om grænselandets fælles historie.

I 2020 blev sangcaféen streamet fra det lille teater i Gråsten, hvor de tre politikere Andrea Timm-Meves, Bjørn Allerelli Andersen og Marion Petersen henholdsvis introducerede de udvalgte sange og sørgede for at synge for sammen med en lille ensemble.

Fyrtårnsprojekter

Alle partnere har forsøgt at planlægge eller gennemføre aktiviteter inden for deres respektive fyrtårnsprojekter, men også fyrtårnsprojekterne har været påvirket af coronarestriktioner: Stadt Flensburgs fyrtårnsprojekt er folkfestivalen folkBALTICA, der desværre måtte aflyses, men der er gennemført øvrige koncertaktiviteter med live stream, Kreis Schleswig-Flensburg har ungeorkestret Sønderjylland-Schleswig Pops som fyrtårnsprojekt, og dette har gennemført øveaktiviteter. Kreis Nordfrieslands fyrtårnsprojekt om erindringskultur i forbindelse med kz-mindelejr Husum-Schwesing har udskudt sine aktiviteter til 2021, men har arbejdet med et nyt formidlingskoncept med udgangspunkt i teater.

På dansk side har Haderslev Kommune fortsat støttet en talentlinje inden for teater for unge, Tønder Kommune har arbejdet videre med fyrtårnsprojektet, Zeppelinbasen. Sønderborg Kommune har delvist gennemført projektet NORD-SÜD, hvor sang- og viseskaberne Christian Juncker (dansk) og Felix Meyer (tysk) sammen skrev sangen „Læg dit hjerte in meine Hand“ på dansk og tysk i anledning af 100 året for Genforeningen. Aabenraa Kommune har gennemført en sommercamp for børn og unge i Frøslevlejren.

Forberedelse af Kulturaftale 2021-2024

2020 var et arbejdsintensivt år, hvad angik forberedelsen af en ny fireårig kulturaftale. Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig startede året med at fastlægge de to indsatsområder:

Rum til fællesskab og Fælles om kulturarv.

Forslag til medfinansiering blev sendt i høring i løbet af foråret, og henover sommer og efterår 2020 blev aftaleteksten forhandlet på plads i et samarbejde mellem kulturaftalens partnerskab, der består af kommunerne Haderslev, Sønderborg, Aabenraa og Tønder, Kreis Nordfriesland, Kreis Schleswig-Flensburg, Stadt Flensburg, Region Syddanmark, Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur des Landes Schleswig-Holstein og det danske kulturministerium. Kulturaftalens finansielle ramme er på 19.751.412 DKK / 2.650.000 EUR. De konkrete projekter vil blive konkretiseret eller udviklet i løbet af 2021.

KursKultur 2.0 – 2019-2022

Projektet har til formål at fremme den interkulturelle, dansk-tyske forståelse i hele Interreg-programregionen for alle borgere. KursKultur 2.0 slutter den 31. december 2022. Interreg-tilskuddet er på 16.390.000 DKK / 2.200.000 EUR, og det samlede budget udgør 23.607.650 DKK / 3.168.812 EUR.

KursKultur 2.0 har et stort partnerskab med regionale og tværregionale partnere. På den ene side bygger projektet videre på mangeårige og succesfulde erfaringer med borgernære aktiviteter og initiativer i Region Sønderjylland-Schleswig. På den anden side åbner kulturprojektet op for et frugtbart samarbejde i hele Region Syddanmark, i Region Sjælland og i den hele nordlige del af Schleswig-Holstein med de gode grænseoverskridende erfaringer derfra.

Partnere: Regionskontor & Infocenter i Region Sønderjylland-Schleswig/ Aabenraa Kommune (Leadpartner), Tønder, Haderslev og Sønderborg kommune, Kreise Nordfriesland/ Kulturstiftung Nordfriesland og Schleswig-Flensburg/ Kulturstiftung des Kreises Schleswig-Flensburg, Stadt Flensburg, UC Syd, Europa-Universität Flensburg, Professionshøjskolen Absalon, Museum Lolland-Falster, Næstved Kommune, Museum Sønderjylland.

Netværkspartnere: Projektet KursKultur 2.0 har over 50 netværkspartnere. Land Schleswig-Holstein og faggruppen Sport i Region Sønderjylland-Schleswig bidrager foruden partnerne økonomisk til projektet.

KursKultur 2.0: Arbejdspakker

KursKultur 2.0 omfatter flere arbejdspakker, der skal bidrage til at opnå projektets mål – korte sammenfatninger præsenteres i følgeteksten:

Arbejdspakke 01 Projektledelse

Obligatorisk for alle Interreg-projekter er en arbejdspakke omkring projektledelse. Der er oprettet et projektsekretariat med fire medarbejdere, der indgår i kulturafdelingen på Regionskontor & Infocenter i Padborg. Projektsekretariatet sørger for økonomistyrelsen, rådgiver ansøgere, sørger for gennemførelsen af arbejdspakkerne og er koordinerende sekretariat for alle partnere. Derudover har alle partnere udnævnt primære kontaktpersoner.

Arbejdet med koordination og gennemførelse af møder i projektets forskellige styregrupper og faggrupper har været præget af stor omstillingsparathed både i sekretariatet og i projekt- og netværkspartnerskabet for at sikre projektets fremdrift trods de gældende corona-restriktioner.

Der har været et særligt ønske om at udvise størst mulig fleksibilitet over for de bevilgede mikroprojekter og opretholde ansøgningsbehandling gennem hele året. Mange af årets møder er gennemført virtuelt eller som kombinationsmøder med både fysisk og virtuelt deltagelse.

Arbejdspakke 02 Kommunikation

Arbejdspakken Kommunikation har følgende mål:

- Fremme en interesse for nabolandets kultur og levevis.
- Synliggøre kulturtilbud og muligheder for at være aktiv i fælles grænseoverskridende aktiviteter.
- Informere om projektets støttemuligheder og øvrige tilbud.
- Tilrettelæggelse, synliggørelse og gennemførelse af konferencer og workshops, der bidrager til erfaringsudveksling, etablering af nye netværk og faglig udvikling.
- Formidle viden om best-practice koncepter.
- Rådgive om gennemførelse af dansk-tyske projekter.

Anden del af projektets opstartsarrangement, målrettet danske og tyske kulturaktører og interesserede borgere, blev afholdt den 20. januar 2020. Desværre blev det også årets eneste større fysisk gennemførte kultur- og netværksmøde for kulturaktører, men der er trods corona-restriktioner blevet afholdt en række både fysiske og virtuelle informationsarrangementer såsom tre kompetenceworkshops, der skal gøre støttemodtagere bedre til at gennemføre dansk-tyske projekter; gennemført 80 rådgivninger og holdt 14 eksterne oplæg om projektet.

KursKultur 2.0 og de støttede projekter blev nævnt 46 gange i medierne. Der er udgivet 4 kulturnyhedsbreve, 4 nyhedsbreve på skole- og dagtilbudsområdet samt 4 nyhedsbreve målrettet projekt- og netværkspartnerskabet. De målgruppetilpassede nyhedsbreve har en god resonans.

I 2020 er projektets hjemmeside www.kulturfokus.dk blevet relanceret, og der er lagt stor vægt på, at hjemmesidens opbygning samt tekster skal gøre det nemmere for projektets målgrupper at orientere sig og finde frem til relevante tilbud.

Arbejdspakke 03 Puljer

Støttepuljerne fremmer grænseoverskridende, mellemfolkelige projekter.

Kultur- og netværkspuljen på 5 mio. DKK / 670.000 EUR støtter innovative dansk-tyske projekter inden for områderne kultur, sprog, børn, unge & fritid, som bidrager til den interkulturelle forståelse og en forankring af det dansk-tyske samarbejde blandt borgerne.

I 2020 blev der bevilget 13 projekter gennem kultur- og netværkspuljen med en samlet støttesum på 2.186.159 DKK/293.444 EUR, og restsummen i puljen er ved udgangen af 2020 på 1.768.346 DKK/ 237.362 EUR. De bevilgede projekter i 2020 er alle sammenfattet på projektets hjemmeside www.kulturfokus.de/dk/blog/projekt/ og vidner om en stor indholdsmæssig bredde i projekternes indhold:

Sommerbibliotek over grænsen på vestkysten, museumssamarbejde med fokus på kagetraditioner, sangprojekt for børn, samskabelsesprojekt om grænsepavilloner, barokmusik, tværgående samarbejde mellem livescener i programregionen med tilbud om kompetenceudvikling til upcoming bands og singer songwritere mv. Sammenfatninger af projekterne findes sidst i årsberetningen.

Den gennemsnitlige støttesum gennem kultur- og netværkspuljen i 2020 var på 168.166 DKK / 22.573 EUR.

Transportpuljen på 1.005.000 DKK / 135.000 EUR støtter det aktive samarbejde og mødet mellem danske og tyske børn og unge til og med 26 år. Skoler, daginstitutioner, foreninger og andre institutioner, der arbejder med børn og unge kan søge om støtte til transport, entré, honorarer og overnatning.

I perioden fra september 2019 til marts 2020 blev halvdelen af de samlede midler i transportpuljen bevilget, hvorimod sekretariatet siden medio marts 2020 kun har bevilget fire ansøgninger. Pandemien har således haft stor betydning for transportpuljen, der i høj grad har umuliggjort møder mellem børn og unge på tværs af grænsen. En række bevilgede projekter har i løbet af året måttet tilbagelevere støttemidlerne, fordi de planlagte tiltag ikke vil kunne gennemføres i skoleåret 2020/2021.

Restsummen i transportpuljen er i starten af 2021 på 598.079 DKK/ 80.279 EUR. Der blev afregnet 24 projekter i 2020, og det samlede deltagerantal i de afregnede projekter var på 1157 børn og 80 voksne.

Strakspuljen på 500.000 DKK / 67.000 EUR fremmer netværksdannelsen og udviklingen af nye projektideer, hvis disse støtter det grænseoverskridende samarbejde og giver indsigt i nabolandets levevis og kultur. For at give aktørerne et visuelt overblik over puljerne og de overordnede retningslinjer, er der lavet en animationsfilm på dansk og tysk, som kan ses på Kulturfokus-hjemmesiden under KursKultur 2.0.

Der blev i 2020 bevilget 3 projekter gennem strakspuljen, hvilket er langt under det forventede, men tilbagemeldinger fra mulige ansøgere tyder på, at corona-krisen er hovedårsagen til de få ansøgninger, da foreninger og kulturaktører ikke har haft mulighed for eller har manglet tro på, at netværksprojekter kunne gennemføres under de gældende corona-restriktioner.

To af ansøgningerne var med projektansøgere fra Haderslev Kommune, der i den nære grænseregion er det område, som ellers er mindst repræsenteret i ansøgningsstatistikken. Ansøgningerne bekræfter således formodningen om, at strakspuljen kan være et vigtigt instrument til at inddrage aktører længere væk fra landegrænsen i det dansk-tyske samarbejde.

Restbeløbet i strakspuljen er på 371.027 DKK / 47.905 EUR

Arbejdspakke 04 Nabosprog

Arbejdspakken tager initiativ til at motivere borgerne i den dansk-tyske grænseregion til at beskæftige sig med og lære nabosproget.

De gennemgående emner i 2020 var udvikling af funktionel nabosprogsdidaktik, behandling af ansøgninger til sprogpuljen samt planlægning af konferencer og efteruddannelsesforløb til gennemførelse i 2021/2022.

Funktionel nabosprogsdidaktik

UC Syd er tovholder for udviklingen af en funktionel nabosprogsdidaktik, men det sker i tæt dialog med de øvrige medlemmer i styregruppen, der kvalificerer de løbende udkast og bidrager med konkrete delelementer.

Nabosprogsdidaktikken ligger til grund for vurderingen af de indkomne ansøgninger, og styregruppen lægger stor vægt på gennem dialog med støttemodtagerne at sikre, at nabosprogsdidaktikkens praksisanbefalinger også omsættes i de støttede sprogprojekter.

Nabosprogenes status

Advisory Board med deltagelse fra mindretallene, ambassaderne, jobcentre og øvrige organisationer havde sit første velbesøgte virtuelle møde i december 2020

og besluttede på grund af emnets kompleksitet og de mange gode forslag til tiltag at indkalde til ekstra 2 møder i 2021, hvor der skal udvikles og igangsættes konkrete tiltag.

Efteruddannelsesforløb

Den nedsatte arbejdsgruppe har udarbejdet et forløb, der skal gennemføres i både 2021 og 2022 og skal gøre undervisere fra begge sider af grænsen bedre i stand til at undervise ud fra en nabosprogsdidaktisk vinkel.

Sprogpuljen

Der blev i 2020 godkendt 6 projekter gennem sprogpuljen.

De godkendte projekter er:

- På scenen med Hanna og Mikkel – et projekt målrettet børnehaver og indskoling, der lægger op til at lave et teaterforløb.
- Tekstsamling 1 og 2 med opgaver til tyske gymnasieelever, der lærer dansk.
- Nabosproglæring til voksne – SDU vil lave en skabelon for undervisningsforløb til voksne og et konkret undervisningsforløb, der både kan bruges til selvstudium eller undervises ud fra af andre udbydere af voksenundervisning. Undervisningsmaterialet vil tage emner op, der skal gøre det lettere for arbejdstagere at blive en del af arbejdsmarkedet i nabolandet.
- Online frilæsningsbøger
- Vejledning og undervisningsmaterialer som ramme for dansk-tyske elevmøder

Der blev i år 2020 bevilget 1.0744.460 DKK / 144.223 EUR gennem sprogpuljen.

Tværfaglige undervisningsforløb

Professionshøjskolen Absalon står for udarbejdelse af tværfaglige undervisningsforløb, der kombinerer naturfag og sprogfagene dansk og tysk. To ud af tre forløb er ved at blive udarbejdet og skal afprøves med skoler i foråret 2021. Lærerne forberedes via lærerkursus. Det tredje forløb vil grundet corona først blive udviklet 2021, hvorefter der søges efter skoler til deltagelse.

Livslang læring

SDU har i 2020 gennemført en undersøgelse blandt jobcentre nord og syd for grænsen, der skal præsenteres på workshoppen om livslang læring, der er planlagt til gennemførelse til maj 2021. SDU står desuden for udarbejdelse af et undervisningsmateriale til voksne.

Ordforrådskorpus

Europa-Universität Flensburg er ved at færdiggøre et ordforråds-korpus, der også understøtter en nabosprogsdidaktisk tilgang til dansk og tysk som nabosprog. Færdiggørelse samt lærerkursus er skubbet til 2021.

Arbejdspakke 05 Kulturarv

Arbejdspakken skal bidrage til en øget interesse for den fælles kulturarv i den dansk-tyske region og nabolandets kultur og historie. Hovedmålene er følgende:

- Få flere borgere, særligt børn, unge og børnefamilier, til at bruge museernes formidlingstilbud, så de får et indblik i grænselandets kultur og historie.
- Kvalificere kulturinstitutionernes formidling til besøgende fra nabolandet, så formidlingen tilpasses forskellige målgrupper.
- Styrke samarbejdet mellem kulturinstitutionerne på tværs af grænsen med henblik på netværksdannelse og øget samarbejde.

Museum Sønderjylland og UC Syd har i samarbejde med en række andre museer udarbejdet et kompetenceforløb om den gode museumsformidling, der gennemføres i løbet af 2021.

Styregruppen for arbejdspakken har holdt 4 møder i løbet af året, men hvor udgangspunktet for årets møder egentlig var deltagelse i Femern Bælt days som måde at styrke museumsnetværket med en fælles præsentation samt planlægning af kulturarvsdagene i 2021, så blev årets emner i realiteten snarere erfaringsudveksling ift. coronarestriktioner. Kulturarvsdagene i 2021 vil blive skubbet til efteråret i håbet om, at de kan gennemføres fysisk.

Bevilgede projekter Kultur- og netværkspulje:

Sommerbibliotek ved grænsen

Projektet er et pop up-bibliotek, dvs. et bibliotek, der placeres midlertidigt i et tomt butikslokale i Tønder midtby. Tønder Bibliotek og Stadtbücherei Niebüll vil udvikle et fælles koncept og sammen stille materialer til rådighed, bl.a. værker fra artoteket i Niebüll. Parallelt hermed planlægger projektpartnerne at udgive en dansk-tysk sommerbog bestående af en dansk novelle for voksne og en tysk børnehistorie. Teksterne vil blive skrevet specielt til sommerbogen og trykt på begge sprog. Bogen vil blive præsenteret til et arrangement med begge forfattere og uddelt gratis til de besøgende som del af sommerbiblioteket (i alt 1.000 eksemplarer). Målet er at synliggøre bibliotekernes tilbud over for de besøgende og samtidig formidle grænselandets sproglige og kulturelle særpræg.

Partnere: Tønder Biblioteker og Kulturinstitutioner og Stadtbücherei Niebüll

Bevilget beløb: 160.000 DKK

Spot on Kultur! En dansk-tysk kulturregion skriver historie

Projektet har fokus på at formidle og synliggøre den fælles kulturarv i Femern Bælt-regionen. Der er givet støtte til afholdelse af en konference, der sætter fokus på, hvordan den fælles kulturarv bedst synliggøres.

Partnere: Kultur på Tværs, Gedser og "Schleswig-Holstein. Die Kulturzeitschrift für den Norden", Bosau

Bevilget beløb: 37.734 DKK

Et kunstnerisk fællesskabs- og mellemfolkeligt projekt i anledning af jubilæumsåret 2021

I anledning af Friedrichstadts 400 års jubilæum skal der sammen med danske, tyske, hollandske og israelske deltagere udvikles en musical, som formidler byen Friedrichstadts særlige historie og giver mulighed for at beskæftige sig med temaer som flugt, frihed, tolerance og hjemstavn. Musikalsk er der planlagt et tæt samarbejde med Det Vestfynske Pigeorkester.

Projektets optakt skal derfor være i Danmark, hvor bl.a. den danske skoles orkester i Friedrichstadt (Frederikstad Orkester) skal optræde sammen med koret. I løbet af den flere måneder lange fælles prøvefase skal mødet mellem danske og tyske unge give dem mulighed for at få indblik i nabolandets levevis og kultur. Projektets højdepunkt er fem forestillinger i 3 Friedrichstadt i jubilæumsåret 2021.

Partnere: Assens Musikskole og Verein Arbeitskreis Musical 2021, Friedrichstadt Yderligere partnere: Dansk Skoleforening og Stadt Friedrichstadt / Stadtarchiv

Bevilget beløb: 176.044 DKK

Pavillonprojekt DK / D

Der inviteres interesserede deltagere til at byde ind med en idé til emnet grænsehus i form af en skitse eller en beskrivelse. Deltagernes idéer vil blive præsenteret på en workshop, der afholdes på Museum Oldemorstoft. Her skal der udvikles en prototype samt en 1:1-model i enkle, bæredygtige materialer fra regionen.

Målet er at skabe en mobil, multifunktionel pavillon, hvor folk kan mødes på grænsen, og som også kan benyttes som et lille udstillingslokale.

Partnere: Museum Oldemorstoft Bov og Wolfgang Borm, Flensburg

Bevilget beløb: 40.975 DKK

Kager uden grænser

Projektet går ud på at formidle og videreudvikle bagetraditioner i grænselandet. I tre dansk-tyske bageworkshops får deltagerne mulighed for at afprøve 13 opskrifter fra begge sider af grænsen. Instruktør på workshopperne er Katja Stock, som har deltaget i i "Den store bagedyst". Målgruppen er børn mellem 8 og 12 år i følgeskab med en voksen.

Forud for workshopperne vil der blive afholdt et opstartsarrangement på Museum Oldemorstoft, hvor potentielle deltagere kan høre mere om projektet. Programmet suppleres af kulturhistoriske oplæg fra de to museer, som perspektiverer grænselandets bagetraditioner og sætter dem ind i en større kontekst.

I projektets anden del vil Katja Stock arbejde videre med opskrifterne og inputs fra deltagerne. Derefter bliver opskrifterne udgivet i form af en dansk-tysk bagehæfte. Det færdige hæfte bog, som vil blive uddelt gratis, vil blive præsenteret på Landschaftsmuseum Unewatt.

Partnere: Aabenraa Kommune og Landschaftsmuseum Angeln/Unewatt

Yderligere partner: Museum Oldemorstoft

Bevilget beløb: 251.550 DKK

Exit 2 Future

Projektet går ud på at udvikle et interaktivt kunstnerisk-teatralt "Open World"-Game scenarie. I et sådant spil animeres tilskuerne til at agere aktivt i et forberedt scenarie og finde løsninger i fællesskab. Et element i optaktsfasen er at designe de forskellige scenarier, i dette tilfælde spillesteder i det offentlige rum. Det skal ske på dansk-tyske workcamps.

Tematisk skal det handle om at forholde sig til elementære globale fremtidsspørgsmål, om at være med til at sætte sit præg på udviklingen og om bæredygtighed. 4

Målet er to store Game-scenarier: Først i Neustadt i Flensburg i et urbant miljø og så på landet i Højer i 2021. Der skal spilles tre dage á seks timer. Forskellige skoler og uddannelsessteder på begge sider af grænsen er involveret i udviklingen. Den kunstneriske ledelse er lagt i hænderne på tre danske og tre tyske kunstnere.

Partnere: Design Efterskole Højer og Kunst- und Kulturbaustelle 8001 e.V.

Bevilget beløb: 2020: 171.350 DKK og 2021: 186.250 DKK

Vandkant Friday

Elever fra Sønderborg og Schleswig skal arbejde og optræde sammen med danske og tyske kulturaktører på Norden Festival i Schleswig. Der er planlagt en kunstworkshop med Johannes Caspersen og Vibeke Fonnesberg, en dansk-tysk oplæsning med Lennart Adam og en fælles koncert med den danske sangerinde Penny Police og Lornsenschules skolekor. Til Vandkant Friday mødes børnene så på

festivalområdet i Schleswig til forskellige aktiviteter og præsentationen af deres arbejde.

Partnere: Dybbøl –Skole og Kulturstiftung Kreis Schleswig-Flensburg

Yderligere partner: Lornsenschule Schleswig

Bevilget beløb: 89.772,50 DKK

Vadehavet 2020

Projektet går ud på at afbilde Vadehavet nord og syd for grænsen fotodokumentarisk og grafisk. Målet er at portrættere Vadehavet, dets landskab og mennesker i 2020 og samtidig vise, hvordan fortiden bliver synlig i landskabet, samt naturens og menneskenes kulturelle særpræg.

Projektet består af tre faser:

- Feltarbejde: Kunstnerne Luca Berti og Mikkel Holm Torp udforsker regionen til fods og på cykel og indsamler materiale (fotos, tegninger, beskrivelser).
- Evaluering/post-produktion: Udvælgelse af tegninger og billeder til udstillingen og en bogpublikation.
- Planlægning/realisering af udstillingen og bogen.

Udstillingen skal først vises i Slotsfeltladen, en historisk lade på Schackenborg Slot, og senere i Nationalparkzentrum Multimar Wattforum. Udstillingen og bogen (500 eksemplarer) skal være med til at formidle Vadehavet som dansk-tysk kulturarv på begge sider af grænsen.

Partnere: Nationalpark Vadehavet og Nationalparkverwaltung Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer /LKN.SH

Bevilget beløb: 74.500 DKK

SOUNDMAP ® grænselandsjubilæum

I projektet skal der skabes en grænseoverskridende kirkekoncert under komponisten Hans Sydows ledelse, som skal realiseres af korene fra St. Jürgen Kirche i Flensburg og Sct. Marie Kirke i 5 Sønderborg. Koncerterne vil være baseret på erindringer og erfaringer fortalt af teaterlever (5-60 år) fra Theaterschule Flensburg, som skal indsamles på workshops og dokumenteres ved hjælp af mobiltelefoner. De indsamlede lyderindringer indgår efterfølgende i en permanent soundwalk i Flensburg.

Til kirkekoncerterne bliver de tyske erindringer læst op live af teaterlever, der sidder blandt publikum på kirkebænke. Derudover skal der synges danske og tyske sange. Danske erindringer, der bliver optaget som led i projektet "Jeg kan huske ® genforeningen" i maj i Sønderborg, vil også indgå i koncerten. Målet er at skabe et erfaringsbaseret kunstnerisk alternativ til den officielle historieskrivning.

Partnere: Ny Kunst i Sønderborg og Theaterschule Flensburg

Bevilget beløb: 129.000 DKK

DA/DE MusicCamp 2021

Projektet er et initiativ fra det nyetablerede dansk-tyske netværk for livemusikaktører. Der er planlagt en bandcamp over fem dage for musiktalenter fra hele programregionen. Målgruppen er unge acts og solokunstnere i aldersgruppen 18-25 år, som vil blive rekrutteret af de deltagende netværkspartnere. Som led i campen modtager deltagerne individuel coaching fra branchespecialister og får mulighed for at præsentere deres musik for hinanden. Derudover er der planlagt to showcase-aftener, hvor alle deltagere kan optræde for publikum i professionelle rammer. Projektet har til formål at klæde de unge musikere på til den dansk-tyske musikscene og give dem et grænseoverskridende netværk. Medlemmerne af

livemusik-netværket ønsker at konsolidere deres samarbejde via projektet.

Partnere: Aabenraa Live, Kulturwerkstatt Kühlhaus e.V., Jelling Festival

Bevilget beløb: 264.300 DKK

FRIHED+FREIHEIT

Under vejledning af professionelle poetry slammere skal danske og tyske elever beskæftige sig med begrebet 'frihed'. Der mødes i alt fire skoleklasser på 1. klassetrin på to på hinanden følgende dage på en lokalitet uden for skolen for at arbejde sammen med poetry slammerne. Elevernes mundtlige fortællinger bliver samlet og omdannet til poesitekster af slammerne.

Resultaterne præsenteres offentligt til et afslutningsarrangement. Teksterne skal samles i en bog, som vil blive stillet til rådighed for deltagerne.

Partnere: Bund Deutscher Nordschleswiger (BDN), Sydslesvigsk Forening (SSF)

Bevilget beløb: 118.083 DKK

Grænseklang - et musikalsk venskabsprojekt

Projektet har til formål at få skabt en ny fælles sangskat med fokus på dansk- og tysksprogede sange. I den forbindelse skal der komponeres seks nye børnesange, som tager afsæt i børnenes og de unges hverdag. Det er planen, at tekstforfatterne besøger danske og tyske skoler for at finde ud af, hvad der optager de yngre i grænselandet. Når de nye sange er færdige, vil de blive præsenteret for danske og tyske lærere. De deltagende elever vil så i første omgang øve sangene på de respektive skoler, før de mødes til to kordage sammen med et orkester. Afslutningsvis skal 3 der afholdes koncerter med alle børn i Sønderborg eller Aabenraa samt i Flensburg. Sangene skal udgives på forlaget 'Dansk Sang' i et oplag på 2.500 eksemplarer, så de kan blive tilgængelige for et stort antal skoler.

Projektaktørerne forventer, at projektet kan bidrage til, at eleverne bliver bevidste om det helt særlige ved at bo i grænselandet, og at interessen for kulturen i nabolandet bliver vakt.

Partnere: House of Creativity, Vidensbyen Sønderborg og Kreismusikschule Schleswig-Flensburg

Øvrig partner: IQSH - Institut für Qualitätsentwicklung an Schulen Schleswig-Holstein (IQSH)

Bevilget beløb: 386.600 DKK

Sommerbarock

Projektet går ud på at gennemføre en interkulturel workshop over fire dage inden for barokmusik. Der er tale om et nyt dansk-tysk samarbejde mellem Foreningen Cantabile og kammerkoret Nicolaus-Bruhns-Chor.

Under ledelse af dirigent og violinist Peter Spissky skal der indøves værker af tjekken Jan Dismas Zelenka og Johann Sebastian Bach. I forlængelse af workshoppen er der planlagt tre offentlige koncerter på henholdsvis Koldinghus, i Mougstrup Kirke og i kirken i Tønning. Projektet skal danne optakt til yderligere fælles projekter.

Partnere: Foreningen Cantabile, Haderslev og Nicolaus-Bruhns-Chor Husum e. V.

Bevilget beløb: 100.000 DKK

Arbejdsgrupper, netværksgrupper og samarbejdsarrangementer

kultKIT

Som netværkspartner i Femern Bælt-regionens kulturprojekt er der et tæt fagligt udvekslingsforhold mellem kulturområdet i Region Sønderjylland-Schleswig og projektet 'kultKIT'. Særligt inden for KursKultur er det vigtigt at pleje disse forbindelser, fremme den faglige sparring og videreføre udvekslingen om kulturfaglige emner.

NORDMUS

Museum Lolland-Falster repræsenterer museumsforbundet Nordmus i Interreg-projektet KursKultur 2.0.

Prof. dr. ABC

Projektet findes stadig, men 2020 var der ikke nogen stor aktivitet.

Dansk-Tysk Biblioteksforum

Dansk-Tysk Biblioteksforum står for samarbejdet mellem danske og tyske biblioteker i Region Sønderjylland-Schleswig. Medlemmerne er ledere af bibliotekerne i hele regionen. Regionskontor & Infocenter varetager sekretariatsfunktionen.

Dansk-Tysk Biblioteksforum afholdt et online møde den 23.10.2020. Her blev der behandlet aktuelle emner og der blev udvekslet erfaringer.

Lærerkonference

Den dansk-tyske lærerkonference henvender sig til sproglærere fra Danmark, der underviser i tysk, og sproglærere fra Tyskland, der underviser i dansk. Konferencen har de sidste år også haft status som Landesfachkonferenz Dänisch.

Lærerkonferencen tilrettelægges i tæt samarbejde med IQSH (Institut für Qualitätsentwicklung an Schulen Schleswig-Holstein) og UC Syd (University College Syddanmark).

Den dansk-tyske lærerkonference blev afholdt den 12. november 2020 som et virtuelt arrangement, og emnet var brug af online værktøjer i sprogundervisningen. Der deltog 54 personer.

Skoleidrætsdag

Skoleidrætsdagen måtte desværre aflyses for anden gang i træk. Covid-19 pandemien gjorde det umuligt at gennemføre arrangementet.

3. Politisk og administrativ dialog og samarbejde

Bestyrelsen

Region Sønderjylland-Schleswigs bestyrelse havde i december 2020 følgende medlemmer:

- Formand, regionsrådsmedlem Preben Jensen, Region Syddanmark
- Næstformand, Oberbürgermeisterin Simone Lange, Stadt Flensburg
- Kreispräsident Manfred Uekermann, Kreis Nordfriesland
- Borgmester Thomas Andresen, Aabenraa Kommune
- Borgmester Erik Lauritzen, Sønderborg Kommune
- Walter Behrens, Kreis Schleswig-Flensburg
- Allan Emiliussen, Haderslev Kommune
- Borgmester Henrik Frandsen, Tønder Kommune
- Landsformand Flemming Meyer, Südschleswigscher Wählerverband
- Hauptvorsitzender Hinrich C. Jürgensen, Bund Deutscher Nordschleswiger
- Sabine Detert, repræsentant grænsekommuner Kreis Nordfriesland
- Thomas Rasmussen, repræsentant grænsekommuner Kreis Schleswig-Flensburg
- Minister Claus Christian Claussen, Landesregierung Schleswig-Holstein, selvsuppleret medlem (uden stemmeret)

Bestyrelsen afholdt møde den 19.6.2020 og den 11.9.2020. Møderne den 13.3.2020 og den 27.11.20 blev aflyst, og vigtige beslutninger blev truffet via skriftlig votering.

Følgende emner blev behandlet:

- Årsberetning 2019
- Årsregnskab 2019
- Valg af formandskab
- Udvalgsarbejde
- Handlingsplan 2020/2021
- Budget 2020/2021
- Resolution deponi Harrislee
- Status grænsependlerrådgivning i Femern Bælt-regionen
- Nyt fra Interreg-programmet
- Erfaringer fra andre grænseregioner
- Evalueringskoncept udvalg for grænseregional udvikling og arbejdsmarkedsudvalg
- Evaluering udvalg for grænseregional udvikling og arbejdsmarkedsudvalg
- Pandemiens konsekvenser for det grænseoverskridende samarbejde
- Udviklinger i grænselandet som følge af coronapandemien
- Mobilitetsbarrierer

Regionaldag

På grund af COVID-19-pandemien blev der ikke afholdt Regionaldag i 2020.

Forvaltningsgruppen

Forvaltningsgruppen forbereder bestyrelsesmøderne og sikrer udvekslingen af erfaringer mellem partnerne. Forvaltningsgruppen havde følgende medlemmer i december 2020:

- Rasmus Vaupell Andersen, Haderslev Kommune
- NN, Stadt Flensburg
- Silke Alsen-Lund, Kreis Schleswig-Flensburg
- Margriet Pless Jansen, Region Syddanmark
- Andreas Doll, Kreis Nordfriesland
- Anne Schulz, Sønderborg Kommune
- Julia Henriette Schatte, Aabenraa Kommune
- Henning Ravnborg Kristensen, Tønder Kommune
- Sylvia Meggers, Land Schleswig-Holstein
- Uwe Jessen, Bund Deutscher Nordschleswiger
- Martin Lorenzen, Südschleswigscher Wählerverband
- Frerk Matthiessen, repræsentant grænsekommuner Kreis Nordfriesland
- Helge Höger, repræsentant grænsekommuner Kreis Schleswig-Flensburg

Forvaltningsgruppen afholdt møde den 21.2.2020 og den 21.8.2020. Den 29.5.2020 blev der afholdt et onlinemøde, mødet den 6.11.2020 blev aflyst, og vigtige spørgsmål blev afklaret via skriftlig procedure. Forvaltningsgruppen beskæftigede sig med følgende emner:

- Bestyrelsesarbejde
- Resolution deponi Harrislee
- Årsregnskab og årsberetning
- Budget
- Handlingsplan
- Evaluering udvalg for grænseregional udvikling og arbejdsmarkedsudvalg
- Indrejserestriktioner / konsekvenser af pandemien / håndtering af og opfølgning på krisen
- Arbejdssituationen hos partnerne under pandemien
- Grænsependlerrådgivning Femern Bælt
- Aktuelt fra Regionskontor & Infocenter
- Mødeplanlægning

Arbejdsmarkedsudvalget

Arbejdsmarkedsudvalget har følgende opgaver:

- Gensidig udveksling af information vedrørende relevant udvikling på arbejdsmarkedsområdet
- Diskussioner og stillingtagen til arbejdsmarkedspolitiske problemstillinger af grænseoverskridende relevans
- Drøftelse af initiativer til fremme af arbejdsmarkedet på tværs af grænsen
- Regelmæssig faglig sparring med bestyrelsens formandskab

Udvalget havde følgende medlemmer i december 2020:

- Formand Bodo Neumann-Nee, Dansk mindretal
- Næstformand Jan Voss Hansen og Anne-Mette Dalgaard (forvaltning), Tønder Kommune
- Jon Krongaard og Lotte Nielsen (forvaltning), Haderslev Kommune
- Carsten-Friedrich Sörensen og Axel Scholz (forvaltning), Kreis Nordfriesland

- Jan Prokopek Jensen og Lasse Ahlmann Kamp (forvaltning), Sønderborg Kommune
- Peter Wittenhorst og Nils Wienke (forvaltning), Kreis Schleswig-Flensburg
- Ejler Schütt og Nikolaj Lorenz Stage Jensen (forvaltning), Aabenraa Kommune
- Edgar Möller og Thomas Russ (forvaltning), Stadt Flensburg
- Martin Tretbar-Endres, Land Schleswig-Holstein
- Carsten Sørensen og Margriet Pless Jansen (forvaltning), Region Syddanmark
- Ruth Candussi, Deutsche Minderheit
- Frank Nickelsen, Frisisk mindretal

Udvalget afholdt møde den 10.3.2020, og mødet den 12.11.2019 blev aflyst. Udvalget fik aktuel information om de relevante emner. Arbejdsmarkedsudvalget beskæftigede sig med følgende emner:

- Valg af formandskab
- UdviklingsRåd Sønderjyllands Vision 2030
- Job Sønderjylland
- Region i Europa
- Grænsependlertal
- Grænsekontrol i coronatider
- Mobilitetsbarrierer

Udvalget for grænseregional udvikling

Udvalget for grænseregional udvikling har følgende opgaver:

- Gensidig udveksling af information vedrørende relevante emner
- Diskussioner og stillingtagen til relevante problemstillinger i den grænseregionale udvikling
- Identificering og behandling af relevante initiativer og projekter
- Regelmæssig faglig sparring med bestyrelsens formandskab

Udvalget havde følgende medlemmer i december 2020:

- Formand Philip Tietje og Jesper Kjærgaard (forvaltning), Aabenraa Kommune
- Næstformand Arne Rüstemeier og NN (forvaltning), Stadt Flensburg
- Bent V. Rønne og Rasmus V. Andersen (forvaltning), Haderslev Kommune
- Heiko Ebsen og Andreas Doll (forvaltning), Kreis Nordfriesland
- Gerhard Bertelsen og Anne Schulz (forvaltning), Sønderborg Kommune
- Petra Schulze og Silke Alsen-Lund (forvaltning), Kreis Schleswig-Flensburg
- Bo Jessen og Ole Bach-Svendsen (forvaltning), Tønder Kommune
- Thomas Pfannkuch, Land Schleswig-Holstein
- Lene Thiemer Hedegaard og Margriet Pless Jansen (forvaltning), Region Syddanmark
- Carsten Leth Schmidt, Deutsche Minderheit
- Bjørn Ulleseit, Dansk mindretal
- Heinrich Bahnsen, Frisisk mindretal

Udvalget afholdt møde den 17.2.2020 og den 17.8.2020. Møderne den 11.5.2020 og den 9.11.2020 blev aflyst. Udvalget fik aktuel information om de relevante emner. Udvalget for grænseregional udvikling beskæftigede sig med følgende emner:

- FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling
- Bæredygtig byudvikling i Haderslev
- Erhvervsfremme og bæredygtighed

- Følger af COVID-19-pandemien for grænselandet og det grænseoverskridende samarbejde

Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig

Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig har følgende opgaver:

- At fungere som uafhængigt politisk styre- og bevillingsudvalg i forhold til aktuelle Interreg-projekter, hvor Region Sønderjylland-Schleswig har fået tillagt kompetence hertil, og såfremt andre bevillingsorganer ikke er involveret
- At fungere som uafhængig politisk styregruppe for Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig
- Støtte kendskab til nabosproget med det formål, at alle kan anvende deres eget sprog
- Informationsudveksling i forhold til relevante udviklinger inden for udvalgets fagområder
- Initiator for projekter, som støtter det borgernære kulturmøde og den sproglige mangfoldighed

Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig havde følgende medlemmer i december 2020:

- Formand Kjeld Thrane, Maria Damgaard og Christian Haugk (forvaltning), Haderslev Kommune
- Næstformand Erik Kennel, Andrea Timm-Meves og Johanna Jürgensen (forvaltning), Kreis Nordfriesland
- Jesper Kock, Bjørn Allerelli Andersen og Morten Skovmand Fogh (forvaltning), Sønderborg Kommune
- Ingo Degner, Rainer Wittek og Dirk Wenzel (forvaltning), Kreis Schleswig-Flensburg
- Rene Andersen, Flemming A.Gjelstrup og Kia Fog Kristensen (forvaltning), Tønder Kommune
- Andreas Rothgaenger, Daniel Dürkop og Torge Korff (forvaltning), Stadt Flensburg
- Lars Kristensen, Christian Panbo og Mads Stendorff (forvaltning), Aabenraa Kommune
- Sybilla Nitsch, Dansk mindretal
- Marion Petersen, Deutsche Minderheit
- Frank Nickelsen, Frisisk mindretal
- Vibeke Syppli Enrum, Region Syddanmark
- Susanne Bieler-Seelhoff, Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur des Landes Schleswig-Holstein

Da det geografiske område er blevet udvidet i Interreg-projektet 'KursKultur 2.0', består bevillingsudvalget for projektet 'KursKultur 2.0' af Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig, repræsentanter for de respektive projektpartnere og repræsentanter fra det øvrige programområde.

Udvalget afholdt møde den 22.1.2020, den 16.6.2020 og den 22.9.2020. Møderne den 27.4.2020 og den 23.11.2020 blev aflyst, og vigtige beslutninger blev truffet via skriftlig votering. Kulturudvalget beskæftigede sig med følgende emner:

- Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig – status projekter
- Restmidler Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig

- Evaluering af Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig
- Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2021-2024
- Kulturstrategi
- Kommissorium for Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig
- Valg af nyt formandskab
- Status KursKultur 2.0
- Ansøgninger kultur- og netværkspuljen KursKultur 2.0
- Budget 2020 og forskydninger til 2021
- KursKultur 1.0
- Budgetændring og anmodning om projektførlængelse KursKultur 2.0
- Årsregnskab 2019 og budget 2020
- Status bevilgede mikroprojekter KursKultur 2.0 og statistik

Kulturfaggruppen

Kulturfaggruppen støtter det grænseoverskridende samarbejde på kulturområdet. Den består af medarbejdere fra de respektive kulturforvaltninger i de syv regionale partnerforvaltninger i Region Sønderjylland-Schleswig, Land Schleswig-Holstein og Region Syddanmark. Kulturfaggruppen er desuden administrativ styregruppe for Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig og har bl.a. følgende opgaver:

- Forberedelse af kulturudvalgets møder
- Anbefalinger vedr. ansøgninger til støttepuljerne i Interreg-projektet KursKultur
- Idéer, erfaringsudveksling, behandling af kulturelle emner

Da det geografiske område er blevet udvidet i Interreg-projektet 'KursKultur 2.0', består den administrative styregruppe for projektet 'KursKultur 2.0' af Kulturfaggruppe Sønderjylland-Schleswig og repræsentanter for de respektive projektpartnere.

Kulturfaggruppen havde følgende medlemmer i december 2020:

- Lone Winther Romme, Sønderborg Kommune
- Mareike Hölker-Grzimek, Stadt Flensburg
- Lotte Rosing Videbæk, Region Syddanmark
- Nathalie Gerstle, Kulturstiftung Nordfriesland
- Gry Vissing Jensen, Haderslev Kommune
- Claudia Koch, Kulturstiftung Schleswig-Flensburg
- Mette Nielsen, Tønder Kommune
- Irena Scheicher, Land Schleswig-Holstein
- Lise Lotte Urfe, Aabenraa Kommune

Kulturfaggruppen afholdt møde den 6.2.2020 og den 2.9.2020. Mødet den 18.3.2020 blev aflyst og erstattet af en skriftlig procedure. Mødet den 7.5.2020 blev aflyst. Møderne den 2.6.2020, den 28.10.2020 og den 10.12.2020 blev afholdt digitalt. Kulturfaggruppen beskæftigede sig med følgende emner:

- Forberedelse og efterbehandling af kulturudvalgets møder
- Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2017-2020, kulturaftaleprojekter, projekterne 'Sang uden grænser' og 'Ung2020'
- Kulturaftale 2021-2024, aftaletekst, indsatsområder, finansiering, opstart
- Interreg-projektet 'KursKultur 2.0', ansøgninger, præcisering af retningslinjerne for strakspuljen, kommunikationsstrategi
- Status projektet 'kultKIT'

- Årsregnskab 2019
- Budget 2020 og forskydninger til 2021
- KursKultur 1.0
- Mødedatoer 2021
- Strategiarbejde

Faggruppen Børn, unge og fritid

Faggruppen Børn, unge og fritid er et fagligt netværk, som sikrer en regelmæssig udveksling af idéer og initiativer på området for børn, unge og fritid mellem partnerforvaltningerne.

Faggruppen Børn, unge og fritid havde følgende medlemmer i december 2020:

- Thomas Dau-Eckert, Stadt Flensburg
- Svend Goldenbaum, Kreis Nordfriesland
- Lasse Tästensen, Deutscher Jugendverband für Nordschleswig
- Mirjam Jessen, Kreis Schleswig-Flensburg
- Ronni Rix Back, Tønder Kommune
- Uffe Lykke Vind, Aabenraa Kommune
- Aviaaja Pregaard, Haderslev Kommune
- Hinnerk Petersen, Sydslesvig Danske Ungdomsforeninger
- Bjarne Kjær Christensen, Sønderborg Kommune

Faggruppen Børn, unge og fritid afholdt møde den 30.1.2020 og den 15.9.2020 og beskæftigede sig med følgende emner:

- KursKultur-projekt 2.0 og her faggruppens rolle samt støttemuligheder
- Netværk, idéudvikling og muligheder for dansk-tyske projekter
- Status Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig

Faggruppen SpoReg (Sport i regionen)

Faggruppen er en frivillig sammenslutning, som består af repræsentanter for idrætsorganisationer på begge sider af grænsen. Faggruppens møder tager på den ene side sigte på gensidig udveksling af informationer om initiativer, aktiviteter og projekter i grænseområdet, og på den anden side på at forbedre samarbejdet mellem idrætsorganisationerne i regionen, arrangere stævner for idrætsudøvere på begge sider af grænsen samt intensivere ungdomsarbejdet og støtte op om gensidig deltagelse i træningscamps og arrangementer. Faggruppen SpoReg bidrager økonomisk til KursKultur 2.0. Medlemmerne vejleder også ansøgere og kommer med tips til gennemførelse af dansk-tyske projekter.

Faggruppen arrangerer desuden hvert år en skoleidrætsdag, som måtte aflyses i 2020.

Faggruppen SpoReg har følgende medlemmer:

- Torben Hansen, Danmarks Idrætsforbund, DIF
- Birgit Langelund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, DGI
- Dirk Weimar, Kreissportverband Nordfriesland, KSV Nordfriesland
- Rainer Albrecht, Kreis Schleswig-Flensburg
- Lasse Tästensen, Deutscher Jugendverband für Nordschleswig
- René Lange, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger, SDU
- Sönke Wisnewski, Sportverband, SV Flensburg
- Marion Blasig, Kreissportverband Schleswig-Flensburg, KSV SL-FL

Faggruppen afholdt møde den 27.10.2020 og den 15.12.2020, idet sidstnævnte blev afholdt online. Møderne den 17.3.2020 og den 10.9.2020 blev aflyst.

Faggruppen SpoReg beskæftigede sig med følgende emner:

- Dansk-tysk sommercamp
- Skoleidrætsdag 2021
- Erfaringsudveksling: coronaens følger
- KursKultur 2.0 i coronatider
- Mødedatoer

Udveksling af information med partnerne

I regionens handlingsplan bliver der lagt særlig vægt på en mere intensiv formidling af informationer og udveksling med de lokalpolitiske beslutningstagere. Som følge af restriktionerne på grund af pandemien og aflysning af arrangementer var der begrænsede muligheder for udveksling. Simone Lange deltog i Kreistag Nordfrieslands møde i Husum den 7.2.2020. Peter Hansen orienterede på et virtuelt møde i Regionaludviklings- og miljøudvalget i Kreis Schleswig-Flensburg den 14.5.2020 om situationen ved grænsen og gav et overblik over budgettet på et møde den 3.9.2020. Endvidere aflagde CDU's gruppe i Kreistag Schleswig-Flensburg besøg på Regionskontoret. Den 23.4. orienterede Peter Hansen minister Sabine Sütterlin-Waack om situationen på et telefonmøde.

Bestyrelsesmedlemmerne bliver regelmæssigt informeret om aktuelle emner og udviklinger i et politisk nyhedsbrev, som blev udsendt ni gange i 2020.

Servicering og udbygning af netværk og medlemskaber

- **AEBR (Europæiske Grænseregioners Arbejdsfællesskab)** og særligt de tyske medlemmers gruppe var særligt aktive i 2020. Foruden det bestyrelsesmøde, som Region Sønderjylland-Schleswig var vært for i Flensburg i slutningen af februar med et Task Force-møde om arbejdsmarkedet dagen før, blev der afholdt yderligere 10 møder i virtuelle formater for bestyrelsen, de tyske medlemmer eller faglige organer.
- På grund af projektarbejdet for Region Sjælland var der en lang række kontakter til partnere i **Femern Bælt-regionen**.
- Projektet **Interreg 112 2.0** forløber planmæssigt. Der er afholdt i alt fire følgegruppemøder (heraf tre virtuelle).
- **DialogForumNorden** indkaldte til to møder.

4. Regionskontor & Infocenter

2020 var et arbejdsrigt og succesrigt, men samtidig også et anderledes år for Regionskontor & Infocenter. I begyndelsen af året blev der forberedt og afholdt fysiske møder og arrangementer, og grænsependlerne blev vejledt og serviceret. Medio marts ændrede måden at arbejde på sig, idet alle medarbejdere arbejdede hjemmefra, og møder og arrangementer herefter blev forberedt og afholdt digitalt. Videokonferencesystemer blev afprøvet og studeret. Planlagte arrangementer og projekter blev tilpasset og gennemført. Grænsependlerne blev fortsat vejledt og serviceret telefonisk og digitalt. Arbejdet var præget af dynamik og hurtig reaktion på påvirkninger udefra. Talrige informationer er videresendt og offentliggjort med henblik på at støtte og forbedre informationsstrømmen i Region Sønderjylland-Schleswig. Som følge af de forskellige regler, der blev indført fra myndighedernes side, var sekretariatet i alt lukket i 47 dage.

Regionskontorets leder, Peter Hansen, gennemførte 201 tjenestemøder, interviews, møder og netværksmøder.

I starten af 2020 gav Regionskontor & Infocenter to praktikanter mulighed for at få et indblik i det grænseoverskridende samarbejde som led i deres skole- eller universitetsuddannelse.

Marketing/pr-arbejde

I 2020 udsendte Regionskontor & Infocenter 30 pressemeddelelser, der informerede generelt om den seneste udvikling i Region Sønderjylland-Schleswig. Da en lang række planlagte aktiviteter måtte aflyses, og informationsbehovet udviklede sig hurtigt og dynamisk, blev fokus lagt på at udarbejde og sprede ny information på hjemmesiden og opdateringer via sociale medier (Facebook, Instagram og Twitter). Der blev offentliggjort 35 nyhedsartikler på hjemmesiderne region.dk|de og pendlerinfo.org.

Region Sønderjylland-Schleswig, Regionskontor & Infocenter blev omtalt 152 gange i medierne og andre publikationer. Regionskontor & Infocenters leder gav 51 interviews om emner vedrørende det grænseoverskridende samarbejde.

Der blev offentliggjort følgende publikationer:

- Årsberetning 2019
- 1920-2020: Det dansk-tyske grænseområde – fra grænsedragning til samarbejde
- Indrejserestriktioner under COVID-19 – erfaringer fra marts til oktober 2020
- Lille ordbog specielt for Femern Bælt-regionen

Nyhedsbrevet 'Regionsinfo' udkom seks gange og har 654 abonnenter. Det bringer nyt fra Region Sønderjylland-Schleswig, og endvidere har netværkspartnere mulighed for at offentliggøre informationer i nyhedsbrevet. Nyhedsbrevet 'Pendlerinfo' udkom otte gange og har 475 abonnenter. Dette nyhedsbrev tager aktuelle emner op, som er interessante for grænsependlere. Region Sønderjylland-Schleswigs hjemmesider www.region.dk, www.region.de og www.pendlerinfo.org havde også stor søgning i 2020. I perioden 1. januar-31.

december 2020 besøgte 42.305 borgere siderne www.region.dk/de, 76.292 brugere besøgte www.pendlerinfo.org. Hjemmesiderne suppleres regelmæssigt med nyheder. Begge hjemmesider har fået en ny rubrik 'Aktuelt', hvor helt aktuelle emner særligt i forbindelse med COVID-19 bliver taget op.

Region Sønderjylland-Schleswig er også på Facebook og har her 955 likes. Her bliver der postet informationer og gjort opmærksom på arrangementer. Endvidere bliver mediet benyttet til at henvise til hjemmesiderne region.dk/de og pendlerinfo.org. I 2020 blev der offentliggjort 18 Facebookposts. Region Sønderjylland-Schleswig er også aktiv på Twitter og Instagram, og antallet af followers vokser støt.

Finansiering Regionskontor & Infocenter 2020 og 2021

Regionskontor & Infocenter finansieres på følgende måde:

Partnere	2020		2021	
	DKK	EUR	DKK	EUR
Region Syddanmark	1.903.767	255.539	1.887.100	253.302
Sønderborg Kommune	203.054	27.256	181.187	24.320
Haderslev Kommune	152.291	20.442	135.890	18.240
Tønder Kommune	102.146	13.711	91.146	12.234
Aabenraa Kommune	161.577	21.688	144.176	19.352
Kreis Nordfriesland	840.945	112.878	813.167	109.150
Kreis Schleswig-Flensburg	840.945	112.878	813.167	109.150
Stadt Flensburg	840.945	112.878	813.167	109.150
I alt	5.045.670	677.270	4.879.000	654.899